

KONKURENCES PADOME

Elizabetes ielā 41/43, Rīgā, LV-1010 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S Rīgā

2002.gada 9.decembrī

Nr. 50

(Prot. Nr.45, 2.§)

Par tirgus dalībnieku apvienošanos

Lieta Nr. 539k/02/06/16
Par SIA „Latvija Statoil” un
SIA „Shell Latvia, SIA” apvienošanos

10.10.2002. Konkurences padome saņēma SIA „Latvija Statoil” pilnvarotās personas zvērinātu advokātu biroja „Grunte & Cers” 04.10.2002. dokumentu - ZIŅOJUMS LATVIJAS KONKURENCES PADOMEI PAR LATVIJA STATOIL SIA UN SHELL LATVIJA SIA APVIENOŠANOS (turpmāk - Ziņojums).

Izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju, zvērinātu advokātu biroja „Grunte & Cers” 10.10.2002. vēstulē Nr.S/1 un 08.11.2002. vēstulē Nr.S/3 sniegto informāciju, papildu iegūto informāciju un viedokļus no vairākiem tirgus dalībniekiem, t.i., SIA „Lukoil Serviss”, MPVAS „Latvijas nafta”, SIA „Ingrid A”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Hydro Texaco Latvija”, SIA KU „Dinaz Group”, SIA „Transportnieks”, SIA „Viada”, KU SIA „Trest Oil Co”, SIA „Spīdveja lokomotīve”, SIA „Alco”, SIA „Dīzelis”, a/s „Stalkers”, kā arī informāciju no Ventspils pilsētas domes, Daugavpils pilsētas domes un Liepājas pilsētas domes, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a :

1. SIA „Latvija Statoil” ir 02.04.1992. LR Uzņēmumu reģistrā reģistrēta uzņēmēj sabiedrība (reģ. Nr.000306409). Saskaņā ar Ziņojumā un 04.10.2002. LR Uzņēmumu reģistra izziņā sniegto informāciju, tās galvenie darbības veidi ir automobiļu degvielas mazumtirdzniecība, vairumtirdzniecības aģentu darbība, kas nodarbojas ar degvielas, rūdas, metāla un rūpniecisko ķīmikāliju pārdošanu, pārtikas, dzērienu un tabakas mazumtirdzniecība specializētajos veikalos, farmaceitisko un medicīnisko preču, kosmētikas un tualetes piederumu mazumtirdzniecība, pārējā jauno preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos un citas statūtos paredzētās darbības. SIA „Latvija Statoil” mātes uzņēmums jeb uzņēmums,

kuram ir izšķiroša ietekme pār (pieder 100% kapitāldaļu) SIA „Latvija Statoil” ir Statoil ASA Norvēģijā.

2. SIA „Shell Latvia, SIA” ir 30.08.1993. LR Uzņēmumu reģistrā reģistrēta uzņēmēj sabiedrība (reģ. Nr.000314458). Saskaņā ar Ziņojumā norādīto un 05.08.2002. LR Uzņēmumu reģistra izziņā sniegto informāciju SIA „Shell Latvia, SIA” galvenie darbības veidi ir naftas produktu tirdzniecība, ar naftas produktu tirdzniecību saistītie maksas pakalpojumi, naftas un ķīmisko produktu pirkšana, ražošana un realizācija, benzīna uzpildes staciju celtniecība un uzturēšana, naftas, naftas produktu, ķīmikāliju un ķīmisko vielu pārvadājumi Latvijā un ārpus tās. SIA „Shell Latvia, SIA” mātes uzņēmums jeb uzņēmums, kuram ir izšķiroša ietekme (pieder 100% kapitāldaļu) SIA „Shell Latvia, SIA” ir Shell Overseas Holdings Limited Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē.

3. Konkurences likuma mērķis, kas noteikts tā 2.pantā, ir „(...) aizsargāt, saglabāt un attīstīt brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci visās tautsaimniecības nozarēs sabiedrības interesēs, ierobežojot tirgus koncentrāciju, (...)”. Konkurences padomes uzdevums, īstenojot likuma mērķi, noteikts Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 3.punktā: „Konkurences padome (...) ierobežo tirgus koncentrāciju, pieņemot lēmumus sakarā ar tirgus dalībnieku apvienošanu (...)”. Konkurences padomei atbilstoši Konkurences likuma 2.pantam un 6.panta pirmās daļas 3.punktam ir pienākums ierobežot koncentrāciju konkrētā tirgū. Konkurences padome uzskata, ka tādējādi SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” ir uzskatāmas par tirgus dalībniekiem, kuru apvienošanās ietekmes uz konkrētiem tirgiem Latvijas teritorijā izvērtēšana ir Konkurences padomes kompetencē.

4. (*).

Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka: „Tirgus dalībnieku apvienošanās ir: (...) tāds stāvoklis, kad viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem”. Savukārt atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 2.punktam: „izšķiroša ietekme - iespēja tieši vai netieši: a) kontrolēt (...) lēmumu pieņemšanu tirgus dalībnieka pārvaldes institūcijās, realizējot līdzdalību vai bez tās, b) iecelt tādu tirgus dalībnieka pārraudzības institūcijas vai izpildinstitūcijas locekļu skaitu, kas izšķirošās ietekmes realizētajam nodrošina balsu vairākumu attiecīgajā institūcijā”. Līdz ar to ir paredzams, ka plānotā apvienošanās notiks atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 2.punktā ietvertajiem izšķirošās ietekmes skaidrojumiem.

(*).

Konkurences padome secina, ka plānotais darījums ir uzskatāms par apvienošanu, kas atbilst Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktam.

4.1. Apvienošanās atbilst vienam no Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā obligāti noteiktajiem kritērijiem. Konkurences likuma 15.panta otrā daļa nosaka: „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei par to ziņojumu saskaņā ar šā likuma 16.pantu, ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finansu gadā ir bijis ne mazāks kā 25 miljoni latu;

2) vismaz viens no apvienošanās dalībniekiem pirms apvienošanās atradies dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū”.

(*) – ierobežotas pieejamības informācija

Konkurences padome secina, ka apvienošanās tiešie dalībnieki konkrētajā gadījumā saskaņā ar Konkurences likuma 15.pantu ir SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA”.

Izvērtējot rīcībā esošo informāciju, apvienošanās dalībnieku kopējais iepriekšējā, t.i., 2001.gada finansu apgrozījums ievērojami pārsniedz 25 miljonu latu kritēriju. Konkurences padome secināja, ka SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” kopējais apgrozījums iepriekšējā finansu gadā saskaņā ar minēto uzņēmēj sabiedrību 2001.gada Gada pārskatos ietvertu informāciju bija Ls 75 570 581. Līdz ar to izpildās viens no nepieciešamajiem kritērijiem ziņojuma iesniegšanai Konkurences padomei.

Attiecībā par vismaz viena apvienošanās dalībnieka atrašanos dominējošā stāvoklī pirms apvienošanās konkrētajā tirgū, Konkurences padome nav konstatējusi, ka SIA „Latvija Statoil” vai SIA „Shell Latvia, SIA” pirms apvienošanās būtu atradušās dominējošā stāvoklī kādā konkrētajā tirgū Latvijas Republikas teritorijā.

5. (*).

Lietas izskatīšanas gaitā Konkurences padome, izvērtējot Ziņojuma iesniedzēja un citu iegūto informāciju, secināja, ka SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” apvienošanās rezultātā koncentrācijas palielināšanās process notiks šādos konkrētajos tirgos:

- benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Daugavpils pilsētas teritorijā;
- benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Liepājas pilsētas teritorijā;
- benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Rīgas pilsētas teritorijā;
- benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Ventspils pilsētas teritorijā.

Minētie tirgi tika definēti Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē.

Citi konkrētie tirgi, kuros apvienošanās rezultātā koncentrācijas process nenotiek, netika analizēti.

5.1. Konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšana Konkurences likuma 1.panta 3.punkta izpratnē tika pamatota ar šādiem argumentiem:

5.1.1. Viens no svarīgākajiem faktoriem, kas ietekmē ģeogrāfiskā tirgus robežu noteikšanu, ir patērētāju iespējamā uzvedība gadījumā, ja noteiktā teritorijā konkrētās preces cena tiktu paaugstināta par 5-10% un uzturēta ilglaicīgi. Ja patērētāji pārslēdzas uz konkrētās preces iegādi ārpus šīs konkrētās teritorijas, tad tiek uzskatīts, ka ģeogrāfiskā tirgus robežas ir jāpaplašina. Izvērtējot patērētāju iespējamo uzvedību Latvijas apstākļos, tika secināts, ka patērētājiem nebūs ekonomiskas motivācijas iegādāties benzīnu un dīzeļdegvielu ārpus Daugavpils, Liepājas, Rīgas un Ventspils pilsētas teritorijas un tās tuvākās apkārtnes. Šāda pieeja konkrētā tirgus noteikšanā ir ietverta Eiropas Komisijas izstrādātajos norādījumos (*EC Notice on the definition of relevant market for the purposes of Community competition law (97/C 372/03)*).

5.1.2. Svarīgs apstāklis konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšanai ir teritorijas robežu noteikšana, kurā patērētāji parasti iegādājas degvielu (augstāk minētā dokumenta 48.punkts). Konkurences padome uzskata, ka starp degvielas uzpildes stacijām (turpmāk - DUS) pilsētu teritorijās un starp DUS ārpus šīm teritorijām ir ierobežota aizvietojamība, jo Latvijā ekonomisku apsvērumu dēļ automašīnu īpašnieki transporta līdzekļus neizmanto pastāvīgiem (ikdienas) pābraucieniem starp pilsētām, bet pārsvarā lieto tos braucieniem no dzīves vietas līdz darba vietai. Darba vietas vairumam Latvijas iedzīvotāju ir savas dzīves vietas

(*) – ierobežotas pieejamības informācija

administratīvajā teritorijā vai tās apkārtnē, izņēmums ir apdzīvotās vietas, kas koncentrējas ap Rīgu. Degvielas iegāde notiek tajās vietās, kur norisinās patērētāju galvenās aktivitātes (sadzīve, darbs). Līdzīgs secinājums ir Eiropas Komisijas lietā Nr.IV/M.1383 - Exxon/Mobil (440.punkts).

5.1.3. Konkurences padome pieļauj, ka zināmā mērā pastāv pārklāšanās starp DUS aptveršanas zonām pilsētu un rajonu teritorijās, kas varētu radīt mijiedarbību starp konkurējošām DUS. Konkurences padome uzskata, ka šai mijiedarbībai ir reģionāls raksturs. Izvērtējot šajā sakarā rīcībā esošo un tirgus dalībnieku sniegto informāciju (t.i., viedokļus attiecībā par to, ar kuru uzņēmējsabiedrību īpašumā esošajām DUS tieši konkurē tirgus dalībnieki Daugavpils, Liepājas, Rīgas un Ventspils pilsētu teritorijās) var secināt, ka minēto pilsētu teritorijās esošie tirgus dalībnieki par konkurentiem uzskata šajās pašās pilsētās esošos tirgus dalībniekus (SIA „Neste Latvija” 11.11.2002. vēstule Nr.AD 305/2002, MPVAS „Latvijas Nafta” 11.11.2002. vēstule Nr.939, SIA „Lukoil Serviss” 11.11.2002. vēstule Nr.02/541, SIA KU „Dinaz Group” 11.11.2002. vēstule Nr.11-14/06-57 u.c.). Kā konkrētu piemēru var minēt SIA „Lukoil Serviss” viedokli, ka tās konkurenti Daugavpilī ir SIA „Dinaz Group” un SIA „Ingrid A”, savukārt Liepājā - SIA „Latvija Statoil”, SIA „Dīzelis” un MPVAS „Latvijas Nafta” (SIA „Ingrid A” darbojas benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības jomā tikai Daugavpils pilsētā un Daugavpils rajonā, SIA „Dīzelis” - Liepājas pilsētā un Liepājas rajonā).

5.1.4. Izvērtējot dažādu tirgus dalībnieku DUS atrašanās vietas un DUS tīklu izplatību Latvijā, tika ņemta vērā tirgus brieduma pakāpe. Tirgus brieduma pakāpe ir atšķirīga Latvijas rajonu pilsētās un mazpilsētās, lauku rajonos un teritorijās tuvu transporta maģistrālēm. Šim tirgum ir raksturīga tendence - jo lielāks ir attālums no rajona pilsētas, jo mazāks ir DUS skaits, un salīdzinoši vēl mazāka ir augsta servisa līmeņa atpazīstamo preču zīmju DUS izplatība un īpatsvars.

5.1.5. Svarīgs faktors konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežu noteikšanā ir DUS koncentrācijas rādītāju atsevišķās teritorijās salīdzināšana ar DUS koncentrācijas rādītāju kopējā teritorijā, t.i., visā Latvijas teritorijā. SIA „Latvija Statoil” DUS ir koncentrētas lielākajās rajonu pilsētās - vietās, kurās pastāvīgo iedzīvotāju skaits ir salīdzinoši lielāks. Izvērtējot situāciju 2001. gadā, piemēram, SIA „Latvija Statoil” 18 DUS bija izvietotas Rīgā, bet 13 - lielākajās rajonu pilsētās (Bauskā, Daugavpilī, Jelgavā, Liepājā, Rēzeknē, Tukumā, Valmierā un Ventspilī, kā arī Jūrmalas pilsētā). Šī tendence bija raksturīga arī SIA „Shell Latvia, SIA” DUS tīklam, jo SIA „Shell Latvia, SIA” pieder 17 DUS, no tām 13 atrodas Rīgā un pārējās - Daugavpilī, Liepājā, Ventspilī un Bauskas rajonā. Iedzīvotāju skaits šajās pilsētās saskaņā ar LR Centrālās statistikas pārvaldes publicētajiem Latvijas 2000.gada tautas skaitīšanas rezultātiem nav mazāks par 10840.

5.1.6. Tika aprēķināti koncentrācijas rādītāji 2001.gadā pēc DUS skaita Daugavpils, Liepājas un Ventspils pilsētu teritorijās un visā Latvijā, kā arī pēc šajās teritorijās realizētā benzīna un dīzeļdegvielas apjoma. Aprēķinu rezultāti norāda, ka apvienošanās dalībnieku koncentrācijas rādītāji atsevišķās pilsētās ir daudz lielāki kā koncentrācijas rādītāji visā Latvijā. Piemēram, pēc DUS skaita SIA „Latvija Statoil” koncentrācija Daugavpilī ir 11%, Liepājā - 15%, Ventspilī - 14%, turpretim Latvijā - 5%. SIA „Shell Latvia, SIA” DUS koncentrācija Daugavpilī ir 17%, Liepājā - 8%, Ventspilī - 14%, bet Latvijā - 2,6% (informācijas avots - VID Akcīzes preču pārvaldes vēstule Nr.13.3.1/18245, Ventspils pilsētas domes 19.11.2002. vēstule Nr.1-43/43/4596, Daugavpils pilsētas domes 29.11.2002.

vēstule Nr.2170/02-01-07, Liepājas pilsētas domes 29.11.2002. vēstule Nr.27316/1.-21./19200, tirgus dalībnieku sniegtā informācija). Līdzīga situācija ir arī citu uzņēmēj sabiedrību DUS tīklu izvietojumam, kas koncentrējas galvenokārt blīvi apdzīvotajās vietās un tuvu transporta maģistrālēm. Izvērtējot koncentrācijas lielumu pēc realizētā benzīna un dīzeļdegvielas apjoma 2001.gadā, var secināt, ka Ventspils pilsētā SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” kopējais benzīna un dīzeļdegvielas realizācijas īpatsvars ir lielāks par 40%, savukārt, Latvijā - 22,2%, bet Daugavpils un Liepājas pilsētās tas ir robežās no 30-40%. Aprēķinot koncentrācijas lielumu tika izmantota Konkurences padomei iesniegtā informācija (zvērinātu advokātu biroja „Grunte & Cers” 08.11.2002. vēstule Nr.S/3, SIA „Neste Latvija” 11.11.2002. vēstule Nr.AD305/2002, SIA „Lukoil Serviss” 11.11.2002. vēstule Nr.02/541, MPVAS „Latvijas nafta” 11.11.2002. vēstule Nr.939, SIA KU „Dinaz Group” 11.11.2002. vēstule Nr.11-14/06-57, SIA „Spīdveja lokomotīve” 20.11.2002. vēstule Nr.101, SIA „Ingrid A” 12.11.2002. vēstule Nr.509/02, SIA „Transportnieks” 22.11.2002. vēstule Nr.79, SIA „Alco” 02.12.2002. vēstule Nr.161, SIA „Dīzelis” 02.12.2002. vēstule, SIA „Viada” 05.12.2002. vēstule, a/s „Stalkers” 05.12.2002. vēstule Nr.08/149 un Ziņojumā sniegtā informācija).

(*).

5.2. Konkrētās preces tirgus noteikšana Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē galvenokārt tika pamatota ar argumentu, ka no patērētāju viedokļa benzīns un dīzeļdegviela nav savstarpēji aizvietojami, jo atkarībā no dzinēja veida patērētājs izvēlas savam transporta līdzeklim piemērotu degvielu. No piegādātāju viedokļa šie degvielas veidi ir savstarpēji aizvietojami, jo abi minētie degvielas veidi gandrīz vienmēr tiek pārdoti vienā DUS, tie ir saistīti ar kopīgu pārdošanas infrastruktūru, kuras izveidošana prasa ievērojamus ieguldījumus. Minēto degvielas veidu pārdošanas infrastruktūra būtiski atšķiras no citu preču pārdošanas infrastruktūras, tomēr šiem diviem degvielas veidiem tā ir savstarpēji līdzīga, un tiem tiek piemēroti līdzīgi mārketinga pasākumi un mazumtirdzniecības organizācija. Tādējādi šīs apvienošanās lietas sakarā kā konkrētais tirgus tiek noteikts benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus un tirgus daļa tiek rēķināta kā vidējais procents starp tirgus dalībnieku tirgus daļu benzīna mazumtirdzniecībā un tirgus daļu dīzeļdegvielas mazumtirdzniecībā.

5.3. Tādējādi benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Daugavpils pilsētas teritorijā, benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Liepājas pilsētas teritorijā, benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Rīgas pilsētas teritorijā un benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Ventspils pilsētas teritorijā, kas tika noteikts saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu, veido atsevišķus konkrētos tirgus, kuros turpmāk tiks analizētas apvienošanās sekas.

Benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Liepājas pilsētas teritorijā

Izvērtējot situāciju šajā konkrētajā tirgū, tika izmantota tirgus dalībnieku sniegtā informācija (MPVAS „Latvijas Nafta”, SIA „Viada”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Alco”, SIA „Dīzelis”, zvērinātu advokātu biroja „Grunte & Cers”) un Liepājas pilsētas domes sniegtās ziņas. Konkurences padome secināja, ka šajā pilsētā benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū darbojas 7 uzņēmēj sabiedrības - MPVAS „Latvijas Nafta”, SIA „Viada”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Alco”, SIA „Dīzelis”, SIA „Latvija Statoil”, SIA „Shell

(*) – ierobežotas pieejamības informācija

Latvia, SIA”. Izvērtējot minēto uzņēmēj sabiedrību tirgus daļu lielumu par 2001.gadu, Konkurences padome secināja, ka neviens benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirgotājs benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Liepājas pilsētā neatrodas dominējošā stāvoklī. Pēc plānotās apvienošanās SIA „Latvija Statoil” tirgus daļa konkrētajā tirgū Liepājā nerasnīgs 40%.

Benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Daugavpils pilsētas teritorijā

Izvērtējot situāciju šajā konkrētajā tirgū, tika izmantota tirgus dalībnieku sniegtā informācija (SIA „Lukoil Serviss”, SIA KU „Dinaz Group”, SIA „Ingrid A”, a/s „Stalkers”, SIA „Spīdveja lokomotīve”, zvērinātu advokātu birojs „Grunte & Cers”) un Daugavpils pilsētas domes sniegtās ziņas. Konkurences padome secināja, ka šajā pilsētā benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū darbojas 7 uzņēmēj sabiedrības - SIA „Lukoil Serviss”, SIA KU „Dinaz Group”, SIA „Ingrid A”, a/s „Stalkers”, SIA „Spīdveja lokomotīve”, SIA „Latvija Statoil”, SIA „Shell Latvia, SIA”. Izvērtējot minēto uzņēmēj sabiedrību tirgus daļu lielumu 2001.gadā, Konkurences padome secināja, ka neviens benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirgotājs benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Daugavpils pilsētā neatrodas dominējošā stāvoklī. Arī pēc apvienošanās SIA „Latvija Statoil” tirgus daļa nerasnīgs 40%.

Benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Rīgas pilsētas teritorijā

Izvērtējot situāciju šajā konkrētajā tirgū, tika izmantota tirgus dalībnieku sniegtā informācija (MPVAS „Latvijas Nafta”, SIA „Viada”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Lukoil Serviss”, SIA KU „Dinaz Group”, SIA „Hydro Texaco Latvija”, zvērinātu advokātu birojs „Grunte & Cers”). Konkurences padome secināja, ka Rīgas pilsētā 2001.gadā benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū darbojās aptuveni 149 DUS, lielākais skaits no šīm DUS piederēja tādām uzņēmēj sabiedrībām kā - SIA „Latvija Statoil”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Shell Latvia, SIA”, SIA „Lukoil Serviss”, SIA „Viada”, SIA KU „Dinaz Group”, SIA „Hydro Texaco Latvija”, KU SIA „Trest Oil Co” u.c. Izvērtējot minēto uzņēmēj sabiedrību tirgus daļu lielumu 2001.gadā, Konkurences padome secināja, ka neviens benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirgotājs benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Rīgas pilsētā neatrodas dominējošā stāvoklī. Zināmā mērā ir vērojama Rīgas rajona DUS aptveršanas zonu pārklāšanās ar Rīgas pilsētas DUS aptveršanas zonu teritorijām, jo daļai Rīgā strādājošo Rīgas rajons ir dzīves vieta. Jautājums paliek atklāts, vai šajā konkrētajā tirgū ir jāiekļauj vēl kādas Rīgas tuvumā esošās teritorijas. Arī pēc plānotās apvienošanās SIA „Latvija Statoil” tirgus daļa konkrētajā tirgū Rīgā iespējams nerasnīgs 40% robežu.

Benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus Ventspils pilsētas teritorijā.

Izvērtējot situāciju šajā konkrētajā tirgū, tika izmantotas tirgus dalībnieku sniegtās ziņas (MPVAS „Latvijas Nafta”, SIA „Lukoil Serviss”, SIA „Transportnieks”, zvērinātu advokātu birojs „Grunte & Cers”) un Ventspils pilsētas domes sniegtās ziņas. Konkurences padome secināja, ka šajā tirgū kopā darbojas 5 tirgus dalībnieki. Minētajā konkrētajā tirgū SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” kopējā tirgus daļa 2001.gadā bija 47 %, MPVAS „Latvijas Nafta” – (*), SIA „Lukoil Serviss” – (*) un SIA „Transportnieks” – (*). Minētais liecina, gadījumā, ja Ventspils pilsētā saglabātos šāds tirgus dalībnieku

(*) – ierobežotas pieejamības informācija

sastāvs, tad tas varētu izraisīt SIA „Latvija Statoil” dominējošā stāvokļa veidošanos šajā administratīvajā teritorijā. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktā noteikto, tirgus dalībnieka dominējošā stāvokļa pazīme ir tirgus daļa, kura ir lielāka par 40%, un šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.

Izvērtējot situāciju pēc apvienošanās, tika ņemta vērā Ventspils pilsētas domes sniegtā informācija, kā arī SIA „Lukoil Serviss” 11.11.2002. vēstulē Nr.02/541 ietvertā informācija, kas liecināja, ka SIA „Neste Latvija” un SIA „Lukoil Serviss” ir saskaņojušas projektus un gatavojas atklāt jaunas DUS Ventspils pilsētā. Izvērtējot, kā varētu mainīties situācija tirgū pēc minēto DUS atvēršanas, tika secināts, ka SIA „Latvija Statoil” tirgus daļa būs aptuveni 40%. Turklāt Konkurences padome ņēma vērā pieņēmumu, ka SIA „Lukoil Serviss” tirgus daļa pēc jaunās DUS atklāšanas varētu būtiski palielināties, un tādējādi varētu samazināties starpība starp SIA „Latvija Statoil” un SIA „Lukoil Serviss” tirgus daļu.

Konkurences padome ņēma vērā arī pieņēmumu, ka ne visi SIA „Shell Latvia, SIA” klienti kļūs par SIA „Latvija Statoil” klientiem (pēc SIA „Latvija Statoil” prognozēm tie varētu būt 14% no SIA „Shell Latvia, SIA” klientiem). Izvērtējot minēto, tika secināts, ka nav pamata uzskatīt, ka pēc SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” apvienošanās šajā konkrētajā tirgū veidosies SIA „Latvija Statoil” dominējošais stāvoklis, jo nākotnē situācija benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Ventspils pilsētā neļaus SIA „Latvija Statoil” ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.

6. (*).

7. Vairāki tirgus dalībnieki ir izteikuši Konkurences padomei viedokli par to, ka iespējamā apvienošanās rada zināmas bažas par turpmāko situāciju benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū. Tika pausti viedokļi, ka pēc apvienošanās SIA „Latvija Statoil” būs iespēja tieši vai netieši ietekmēt cenu un tarifu noteikšanu, piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs un ietekmēt to rezultātus, ierobežot tirgu, tehnisko attīstību un investīcijas, t.i., apvienojoties uzņēmumiem, SIA „Latvija Statoil” ieņems dominējošo stāvokli benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Latvijā. Daži tirgus dalībnieki uzskata, ka pēc apvienošanās SIA „Latvija Statoil” būs dominējošā stāvoklī Rīgas pilsētā.

Konkurences padome 04.12.2002. nosūtīja vēstuli Nr.6-1114 zvērinātu advokātu birojam „Grunte & Cers” par Konkurences padomes nostādnēm attiecībā par konkrētā tirgus noteikšanu, kā arī par iespējamām negatīvajām sekām konkurencei.

Izvērtējot iegūtos pierādījumus un viedokļus, kā arī lietā esošos materiālus, Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 3.punktu, 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un 16.panta pirmo, otro un trešo daļu,

(*) – ierobežotas pieejamības informācija

nolēma:

1. Konstatēt, ka SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” apvienošanās izpaudīsies tādējādi, ka SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” kļūs par vienu tirgus dalībnieku Konkurences likuma 1. panta 9. punkta izpratnē.

2. Atļaut SIA „Latvija Statoil” un SIA „Shell Latvia, SIA” apvienošanos.

3. Konkurences padomes lēmums ir pārsūdzams Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzināja vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto lēmumu saskaņā ar 04.10.2001. Konkurences likuma 8.panta otro daļu, LR Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 1.punktu un Civilprocesa kodeksa 24.-A nodaļu.

Priekšsēdētājs

P.Vilks